

Digitale methoden voor historici: databeheer, tekstanalyse en statistiek (A006706)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0

Studietijd 150 u

Aanbodsessies in academiejaar 2026-2027

A (Jaar)

Nederlands

Gent

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Devos, Isabelle	LW03	Verantwoordelijk lesgever
Collijs, Martijn	LW03	Medewerker
Ducatteeuw, Vincent	LW03	Medewerker
Hacha, Tom	LW03	Medewerker
Vercruysse, Bas	LW03	Medewerker
Birkholz, Julie	LW03	Medelesgever
Verbruggen, Christophe	LW03	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Bachelor of Arts in de geschiedenis	5	A
Schakelprogramma tot Master of Arts in de geschiedenis	5	A
Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de geschiedenis	5	A
Keuzepakket Geschiedenis	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Databeheer, statistiek, geschiedenis

Situering

Deze cursus biedt een introductie in de digitale methoden die historici kunnen gebruiken voor het beheer en de analyse van historische gegevens. Het bouwt verder op de cursus "Inleiding tot het Historisch onderzoek" uit BA1 waarin de studenten kennis maakten met een brede waaier aan informatievaardigheden en de toepassing van Large Language Models in historisch onderzoek. De studenten leren hoe historische bronnen gedigitaliseerd worden, hoe ze kunnen beheren en opschonen, en welke analysetechnieken er bestaan om historische trends en patronen bloot te leggen. Speciale aandacht gaat naar historische statistiek. De studenten gaan niet alleen aan de slag met concrete toepassingen, maar denken ook kritisch na over de gebruikte tools en methoden.

Inhoud

Deze cursus bestaat uit drie delen.

Deel 1: van bron tot data. Deze module behandelt de overgang van analoge bronnen naar digitale datasets. Studenten leren hoe fysieke of gedigitaliseerde historische bronnen (zoals documenten, foto's, kaarten) kunnen worden omgezet in een bruikbaar digitaal formaat door middel van een data model. Dit proces omvat ook het opzetten van metadatastandaarden en het kiezen van de juiste methodes voor het digitaliseren van historische documenten en erfgoedobjecten. De studenten maken kennis met AI-modellen en tools voor het verwerken van documenten zoals OCR en HTR.

Deel 2: databases and data cleaning. Deze module richt zich op het opzetten en beheren van historische databanken. Studenten leren werken met historische datasets en ontwikkelen inzicht in de structuur en functionaliteiten van relationele

en niet-relationale databanken. Er wordt aandacht besteed aan Linked Open Data (LOD) en het verbinden van historische data met bredere netwerken van informatie via ontologieën en semantische webtechnologieën. De studenten leren met het programma Open Refine ook hoe ze datasets kunnen opschonen voor onderzoeksdoeleinden.

Deel 3: data analyseren. Deze module introduceert verschillende methoden voor het analyseren van historische data. Studenten leren werken met statistische tools en technieken om historische trends, patronen en verbanden te ontdekken. Ze exploreren netwerkanalyse om verbanden tussen historische actoren te visualiseren en tekst- en dataminingstechnieken om patronen in grote hoeveelheden tekstuele data te identificeren.

Begincompetenties

Eindtermen secundair onderwijs. Enkele uren wiskunde in de laatste jaren van het secundair onderwijs is een voldoende startniveau voor het onderdeel statistiek.

Eindcompetenties

- 1 Inzicht hebben in de methodologie van de geschiedenis
- 2 Probleemgericht onderzoek initiëren
- 3 Een eenvoudige historische onderzoeksstrategie kunnen uitschrijven in de vorm van een stappenplan
- 4 De softwarepakketten zelfstandig op een correcte en kritische manier kunnen gebruiken.
- 5 In functie van een specifieke historische vraagstelling de meest geëigende brontypes (voor dit vak: digitale methode) kunnen aanwijzen
- 6 Bestaand en eigen kwantitatief onderzoek kunnen interpreteren, evalueren en rapporteren.
- 7 Zich bewust zijn van het belang van wetenschappelijke integriteit
- 8 Een onderzoekende houding met zin voor historische kritiek en creativiteit en met een ingesteldheid tot levenslang leren bezitten.
- 9 Schriftelijk kunnen rapporteren over eigen historisch kwantitatief onderzoek aan de hand van een adequaat kritisch apparaat en in een duidelijk gestructureerde, wetenschappelijk verantwoorde tekst, geschreven in een heldere en academisch correcte taal
- 10 Projectmatig kunnen samenwerken met vakgenoten
- 11 Inzicht hebben in de manier waarop historisch kwantitatief onderzoek functioneert en georganiseerd is.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: B.Blondé, I.Devos, J.Hanus en W.Ryckbosch, Trend en Toeval. Derde herziene 1 druk, Leuven, 2019.

Richtprijs: € 35

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Auteur : B.Blondé, I.Devos, J.Hanus en W.Ryckbosch

Aantal pagina's : 132

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar via studentenvereniging : Ja

Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief

Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Type: Syllabus

Naam: Syllabus Digitale Methoden

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Referenties

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Direct in de les
Via Ufora
Via spreekuur

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Mondelinge evaluatie, Peer en/of self assessment, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

NPE: 100%

Studenten moeten voor alle onderdelen van de NPE geslaagd zijn om voor dit vak te kunnen slagen.

Eindscoreberekening

NPE: 100%

Studenten moeten voor alle onderdelen van de NPE geslaagd zijn om voor dit vak te kunnen slagen.

Faciliteiten voor werkstudenten

1. Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid in de lessen.
2. Mogelijkheid tot examen op ander tijdstip doorheen het academiejaar
3. Mogelijkheid tot feedback op alternatief tijdstip